

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

535. An Pensionarius existens in possessione exigendi, teneatur ostendere literas reservationis, & verificare qualitates in reservatione requisitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

non interrogati reddant rationem scientiæ suæ; cum enim multiplex reddi possit ratio scientiæ, una tendens ad constituendam probationem tantum semiplenam, v. g. quæ est de forma, sive quia testis ideo solum scit, quia sic communiter dici audivit; vel ad plenam, & nisi testis rationem seu causam scientiæ suæ specificet, totum ejus dictum remanet obscurum, & consequenter non debet attendi. Lott. *cit.* q. 43. n. 10. & 11. adeoque necesse est, testes illos esse bene informatos de bonis & rebus beneficii, uti & de omnibus expensis & oneribus ordinariis. quæ duo distinguuntur, expensæ enim referuntur ad prædiorum cultum, & alia necessaria in colligendis fructibus; & hinc testis dicens, tot reditus aut fructus percipi, cum fructus dicantur deductis expensis in iis colligendis, regulabitur à jure ejus dictum, & sic satis intelligitur, sensisse deductis expensis hujusmodi; onera autem referuntur ad gravamina ordinaria ipsius Ecclesiæ seu beneficii, quæ propterea egent speciali deductione, inter quæ onera velut perpetua reputantur, quæ licet ad modicum & determinatum tempus imposita, ex successivis tamen prorogationibus jam per plures annos cõsuetis fieri, videntur in perpetuum prorogari. Lott. *à n.* 12.

7. Respondeo ad tertium tertio: Nihil tamen vetat, (cum non simus hic in criminalibus, in quibus ad constituendam plenam illam & concludentem probationem, quam vocant luce meridianâ clariorem, non admittitur illa duarum semiplenarum probationum unio) quod minus ex duabus semiplenis probationibus resulteret una plena, & sufficienter in præsentem materia concludens probatio; v. g. si postquam testes super valore deposuerunt, & fama hæc per duos testes est legitime probata, accedat altera semiplena probatio, nimirum dictum alterius insuper testis, vel etiam alterius ex ipsis illis duobus testibus deponentibus de fama, testantis ex certa scientia. Lott. *à n.* 18. quamvis is n. 21. subjungat, non admittendam hujusmodi conjunctionem duarum semiplenarum probationum, si probatio valoris intenderetur per modum objectûs, dum videlicet titularis proponeret, non fuisse expressum verum valorem, & ex hoc capite vellet infringere gratiam, uti & in hoc objectûs casu non posse constitui justam probationem, nisi concluderent per tempus continui decennii, ait Lott. n. 22. dicens, sic Rotam in his terminis habuisse pro legitima probatione probationem factam per testes deponentes de sex vel septem annis.

8. Respondeo ad tertium quarto: Potest tamen etiam in isto casu objectûs sufficienter valor probari per testes familiares, qui reditus administrant, eò quod licet domestici & familiares regulariter non admittantur in testes, ab hac tamen regula receditur, ubi aliter veritas haberi non potest, ut Farinac. *de testib.* q. 55. n. 175. juxta *l. si servi ff. de testib.* Lott. n. 25. addens n. 26. id etiam procedere, dum reditus consistunt in prædiis rusticis, quæ per colonos & rusticos exercentur, etsi enim tunc plures coloni singulis prædiis addicti de singulorum prædiorum rebus testari possent, non est tamen inter eos, qui possit de universis deponere, hinc & tunc admittuntur familiares & administratores redituum in universum, quia verisimiliter non dantur alii, qui ita bene in universum possunt esse informati.

9. Respondeo ad tertium quinto: Coarctanda est quoque negativa non existentia aliorum præ-

diorum & redituum per remotionem actûs à sensu dicendo, alia prædia aut reditus existere non posse, quin testes illi scirent. Lott. n. 27. Acque hæc probatio negativæ coarctata multò fortius exigitur, ubi agitur simpliciter de annullando vel reducendo pensionem; quippe quæ materia reductionis aut nullitatis pensionis ex natura sua perpetuè implicat objectum contra gratiam jam factam, & omni verisimilitudini adversatur; quare nihil est, quod minus incumbat titulari necessitas hæc concludentissimè probandi per coarctationem negativæ, non existentia aliorum bonorum & redituum, prout Rota firmavit in *Aquens. pens. decis.* 550. n. 2. & 3. p. 1. recent. & in *Cremonens. pens. super valore.* 23. Jun. 1623. Lott. n. 27. junctio n. 30.

Quæstio 535. An pensionarius existens in possessione exigendi teneatur ostendere literas reservationis, & verificare qualitates alias in reservatione requisitas?

1. Respondeo primò: Quantumvis pensionarius, dum non est in quasi possessione exigendi, literas producere, narrata in gratia pensionis verificare debeat, maximè parte opponente, quando non agit contra eum, qui pensioni consensit, sed contra ejus successorem. Lott. *l. 1. q. 37. n. 39.* Paris. *l. 6. q. 2. n. 65.* ubi ait, receptum in praxi, pensionarium teneri in primo semeltri verificare gratiam, scilicet fructus expressos, &c. adeoque non dari executionem contra rectorem beneficii. Garc. *p. 1. c. 5. n. 442.* citans plures etiam Rota pro hoc *decis.* nisi, ut Lott. n. 38. & 39. hoc ipsum limitat, gratia facta esset motu proprio, vel literæ hujusmodi acceptæ essent per titularem, sive expressè, sive tacitè per actum id implicantem. Dum tamen est in possessione exigendi, non tenetur in possessorio ostendere literas reservationis, nec verificare clericatum, nec alias qualitates. Corrad. *in pr. benef. l. 5. c. 3. n. 7.* addens sufficienter quasi possessionem, etiam si non nisi unicus actus exactiois probetur, uti id dicitur inferius. Garc. *loc. cit.* n. 446. citans Rot. in *Anconit. pens.* 15. Jun. 1585. & in *Feroliensis. pens.* ubi dicitur, non obviare exceptionem nullitatis in possessorio, nec esse necessarium, verificare conditionem positam in reservatione pensionis. Idem tenet Castrop. *de benef. d. 1. p. 11. §. 6. n. 15.* nimirum probatâ per pensionarium possessione exigendi cum titulo, non esse necessarium verificare hujusmodi titulum & reservationem pensionis, dum solum agitur in iudicio possessorio ad solutionem pensionis; eò quod tunc intentionem fundatam habeat gravandi titularem, solumque præterdat manutentionem in possessione, ad quam manutentionem jus habet ex vi possessionis obtentæ cum titulo, quo jure privari non possit, dum ab adversariis non probatur, nullum habuisse jus possidendi.

2. Econtra, dum agitur in iudicio petitorio de solutione pensionis, & titularis objicit nullitatem pensionis, fieri debet illa verificatio per pensionarium, etiam existentem in possessione exigendi. Garc. *loc. cit.* n. 456. Castrop. *loc. cit.* quamvis tamen is distinguat, ita ut, si conditiones illæ & qualitates se teneant tantum ex parte ipsius beneficii, puta quod pensio medietatem non excedat, quod remaneant Rectori tot, &c. potius penes beneficium sit onus probandi contrarium, si is pensioni consensit. Secus tamen etiam sit, si ipse non consensit

senfit, vel sit successor primi consentientis in beneficio ante solutionem, qui condemnari non potest ad solutionem pensionis, quousque pensionarius conditiones requisitas in reservatione probet. Et sic, dum pensio est reservata sub conditione, pensionarius illam tenetur iustificare, etiam si agat contra eum, qui pensioni consensit, non solum in petitorio, in quo id procedit, etiam si sit in possessione exigendi, eod quod consensus ille intelligatur praestitus sub eadem conditione, & recipit eandem conditionem, sub qua pensio est reservata. *Garc. loc. cit. n. 464.* citans *Gig. de pens. q. 85. n. 10.* & *Rot. in Salman. pens. Anno 1593.* Plura de his & accuratius infra, ubi qualiter literae sint exhibendae ante exactionem pensionis.

3. Porro quod dictum, teneri pensionarium in petitorio verificare conditionem & narrata in reservatione, etiam si sit in quasi possessione exigendi, id limitandum primo hoc modo: nisi per longissimum tempus, puta per annos triginta fuerit in tali possessione; quia ex observantia & lapsu longissimi temporis praesumitur gratia, & ejus narrativa iustificata. *Garc. loc. cit. n. 478.* citans pro hoc aliquot *Rotae* decis. quamvis *a. n. 481.* hoc ipsum procedere dicat, dum constat de titulo & reservatione pensionis, agiturque solum de iustificatione illius; eod quod, si de his non constat (cum beneficia praesumantur non gravata pensione, sed libera) ne quidem ex quadragenaria possessione praesumatur titulus & reservatio, saltem in petitorio; in possessorio namque probabile videtur, praesumi titulum ex possessione longi temporis, nempe decennali, dum non est contra possidentem vehementer praesumptio, uti id ipsum, nempe necesse esse, ostendere titulum, etiam in iudicio possessorio, ubi pensionarius non fuit in possessione per longum tempus, docent *Gig. q. 47. n. 4.* *Azor p. 2. l. 8. c. 13. q. 2.* apud *Castrop. loc. cit.* qui & ipse absolute subiungit; proinde, si pensionarius agat in iudicio possessorio, siue petitorio, quomodocunque procedat, tamen si sit in possessione exigendi, debet ostendere titulum & reservationem pensionis.

4. Limitandum id ipsum secundo, ut tradit *Garc. n. 491.* citato *Salust. Tiberio in pract. Auditoris Camer. l. 3. c. 3. n. 22.* Puteo *Achill. &c.* ut opus non sit per pensionarium iustificari gratiam & reservationem, ubi pensio reservata motu proprio, eod quod narrativa facta alieni, in qua fundatur Papa, probat, si emanavit motu proprio, etiam si addit verbum illud *ut accepimus*, quia illud non Papae, sed partis narrationem importat in gratia ad supplementationem signata; secus ac verbum illud, *ut intelleximus*, quod non refertur ad partem; item ac verbum illud, *ut asseritur*, quod tanquam generale & personale non censetur probatum per imponentem, ac ideo, quod per illud narratur, non est verificandum per partem, prout haec tradit *Garc. n. 495.* De cetero licet stetur narrativa facta motu proprio in reservatione pensionis, posse tamen probari contrarium, & eo probato corrumpere gratiam, tradit *ibid. Garc. n. 502.* eod quod licet clausula *motus proprii* tollat subreptionem, dum tamen exprimitur falsa causa, seu qualitas falsa de facto alieno, nihil prodest, probato contrario, saltem, si talis est gratia, ut difficilius concederetur, quia dicta clausula non operatur ultra mentem concedentis, & intelligitur, veris existentibus expressis. *Garc. n. 503.* citatis quamplurimis. Vide de hoc puncto necessitatis ostendendi literas reservationis

pensionis pluribus infra, ubi qualiter exhibendae in ordine ad obtinendam solutionem & executionem.

Quaestio 536. An pensionarius teneatur probare possessionem & jus illius, qui primo consensit pensioni?

Respondeo: Teneri ad hoc pensionarium ad instantiam successoris, nisi esset successor ejus in iure illius, tradit *Garc. p. 1. c. 5. n. 511.* eod quod pensio peti non possit ab eo, qui non esset vel successor juris, vel possessionis consentientis, ut *Garc. ibid. n. 512.* Et poterit successor illius consentientis docere de non bono iure illius consentientis, qui proinde frustra consensit pensioni. *Garc. n. 513.* dicens, hinc verum non esse, quod tradit *Gonz. gl. 5. §. 9. n. 59.* cuius doctrinam nos secuti sumus supra, ubi, quod collatione nulla, adhuc subsistat pensio reservata tertio alicui. Quod si vacante beneficio per obitum, Papa illud conferat Petro, reservata super illo pensione Joanni, & dicta illa collatio facta Petro sit nulla ex aliquo vitio obreptionis seu ob incapacitatem Petri, & hinc tertius imperet illud beneficium vacans ut prius per obitum, quamvis in gratia huic tertio facta non sit reservata aliqua pensio, teneri nihilominus hunc tertium solvere pensionem, quia prima concessio continebat duas gratias, nempe collationis factae Petro, & pensionis reservatae Joanni, quarum una deficiente, nempe gratia collationis, non deficit altera pensionis. Verum non video, quomodo haec doctrina *Gonz.* repugnet *Garciae*, dum *Gonzalez* non loquitur de pensione reservata ex consensu alicujus habentis jus in illo beneficio gravato (in quo casu nimirum, si Papa prius conferret illud beneficium vacans per obitum Petro, & de consensu hujus collatarii reservaret super illo pensionem Joanni, ad summum procederet, quod vult *Garcias*, nimirum collatione tali existente nulla, & consequenter etiam consensu nullo, & nihil operante, pensionem illam tertio reservatam fore nullam) sed de pensione imposta beneficio vacante. De cetero ad confirmandam responsum suam ait *Garc. n. 514.* etiam resignatarius, non obtinente consensu, acceptance & approbatione juris (intellige resignantis) ac pensionis, posse adhuc dicere de nullitate pensionis, si vult probare non jus & falsitatem causae, prout resolutum ait, in *Valentin. pens. 17. Jun. 1583.* quam decisionem ad solum recitat. Quod autem tradit *Rebuffus de pacif. poss. n. 156. alias 137.* semel imposita pensione, non posse allegari, resignantem nunquam habuisse jus, id inquam, ait *Garc. n. 515.* procedere in iudicio executionis, de qua *ibidem* loquitur *Rebuff.*

Quaestio 537. An, & qualiter pensionarius obligatus sit recitare officium canonicum, quod recitare obligantur beneficiati, aut saltem officium B. Virginis?

Respondeo ad primum: Clerici pensionarii quae tales non tenentur recitare officium majus seu Canonicum. *Azor p. 2. l. 8. c. 12. q. 2.* *Barb. juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 11.* *Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 2. n. 86.* *Garc. p. 1. c. 5. n. 65.* citans quamplurimos contra *Gamb. de pot. Leg. l. 6. n. 326.* & *Guerzaro* apud eundem *Garc. n. 66.*

2. Re-